

جناب آقای دکتر داود آدینه

دبیر کل محترم کانون عالی کارفرمایان ایران

موضوع: اطلاعیه حقوقی ممنوعیت توقیف عوامل تولید و بازداشت مدیران واحدهای تولیدی

جزء (۱) بند «د» ماده (۴۸) قانون برنامه پنج ساله هفتم پیشرفت

با سلام،

احتراماً در راستای سیاست های کلان کشور در حمایت از تولید، حفظ اشتغال و جلوگیری از تعطیلی بنگاه های اقتصادی در نتیجه اقدامات قضایی و اجرایی پیش از تعیین تکلیف قطعی دعاوی، قانون گذار در جزء (۱) بند «د» ماده (۴۸) قانون برنامه پنج ساله هفتم پیشرفت حکم مهم و قابل توجهی را در حمایت از استمرار فعالیت واحدهای تولیدی مقرر نموده است.

۱ - حکم صریح ماده ۴۸ قانون برنامه هفتم:

به موجب جزء (۱) بند «د» ماده (۴۸) قانون برنامه هفتم پیشرفت:

در مورد پرونده های حقوقی غیر کیفری مربوط به واحدهای تولیدی و همچنین در رابطه با مطالبات موضوع ماده (۵۰) قانون تأمین اجتماعی، هرگونه توقیف و ضبط ماشین آلات، ابزار تولید، تجهیزات و مواد اولیه واحدهای تولیدی، بازداشت و حبس مدیرعامل یا اعضای هیأت مدیره که با تشخیص کارگروه تسهیل و رفع موانع تولید استان منجر به توقف تولید شود، تا زمان قطعی شدن حکم، ممنوع است.

بنابراین قانون گذار به صراحت دو دسته اقدام را، در صورت تحقق شرایط قانونی، مورد حمایت قرار داده است:

الف) ممنوعیت توقیف و ضبط عوامل تولید:

شامل ماشین آلات، ابزار تولید، تجهیزات و مواد اولیه واحد تولیدی؛

ب) ممنوعیت بازداشت و حبس مدیران:

شامل مدیرعامل یا اعضای هیأت مدیره واحد تولیدی.

در هر دو مورد، چنانچه کارگروه تسهیل و رفع موانع تولید استان تشخیص دهد که اقدام مزبور منجر به توقف تولید می شود، انجام آن تا زمان قطعی شدن حکم ممنوع است.

۲ - شمول صریح حکم نسبت به مطالبات تأمین اجتماعی:

یکی از مهم ترین نکات این حکم برای کارفرمایان آن است که قانون گذار علاوه بر پرونده های حقوقی غیر کیفری واحدهای تولیدی، صراحتاً مطالبات موضوع ماده (۵۰) قانون تأمین اجتماعی را نیز مشمول این حمایت قرار داده است.

این تصریح از اهمیت ویژه ای برخوردار است؛ زیرا ماده ۵۰ قانون تأمین اجتماعی، مطالبات سازمان بابت حق بیمه و خسارات تأخیر و جریمه های نقدی را در حکم مطالبات مستند به اسناد لازم الاجرا قرار داده و برای وصول آنها سازوکار اجرایی خاصی پیش بینی کرده است.

از این رو، در موارد مشمول جزء (۱) بند «د» ماده ۴۸، اقدامات اجرایی مرتبط با مطالبات مذکور نیز نمی تواند بدون توجه به حکم حمایتی قانون برنامه هفتم و آثار آن بر استمرار تولید واحد صورت پذیرد.

۳ - فلسفه حکم؛ جلوگیری از تعطیلی تولید، نه نفی دیون و تعهدات:

توجه به این نکته ضروری است که ماده ۴۸ برنامه توسعه هفتم، به معنای سلب مسئولیت واحد تولیدی در قبال دیون، مطالبات قانونی یا احکام قضایی نیست.

فلسفه این حکم آن است که پیش از قطعی شدن حکم، اجرای اقداماتی که نتیجه عملی آنها توقف خط تولید، تعطیلی بنگاه، از بین رفتن ظرفیت اقتصادی و بیکاری نیروی انسانی است، در شرایط مقرر قانونی متوقف گردد.

به بیان دیگر، قانون گذار میان «وصول مطالبات و اجرای قانون» از یک سو و «حفظ استمرار تولید و اشتغال» از سوی دیگر توازن برقرار کرده و اجازه نداده است پیش از تعیین تکلیف قطعی، اقدام اجرایی به تعطیلی واحد تولیدی منتهی شود.

۴ - این سیاست پیش از برنامه هفتم نیز مورد تأکید قوه قضاییه بوده است:

رویکرد حمایت از استمرار تولید، منحصر به قانون برنامه هفتم نیست.

پیش از تصویب این قانون نیز معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم قوه قضاییه و دبیر ستاد مرکزی پیگیری اجرای سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی قوه قضاییه طی بخشنامه شماره ۱۱۰۹۵/۸۰۰/۹۰۰۰ مورخ ۱۳۹۸/۰۷/۰۶ خطاب به رؤسای کل دادگستری استان های سراسر کشور، بر جلوگیری از توقیف و ضبط ماشین آلات و مواد اولیه ای که منجر به تعطیلی واحدهای تولیدی می شود تأکید کرده بود. در این بخشنامه علاوه بر ضرورت جلوگیری از توقیف و ضبط عوامل تولید و فروش آنها از طریق مزایده، بر این رویکرد تأکید شده بود که در مقام اجرای احکام، حتی الامکان وصول محکوم به از سایر دارایی های محکوم علیه صورت گیرد تا فعالیت واحد تولیدی متوقف نگردد.

بنابراین، حکم برنامه هفتم را می توان در امتداد سیاست قضایی پیشین در حمایت از استمرار تولید دانست که اکنون در قلمرو مقرر در ماده ۴۸، از پشتوانه صریح قانون برخوردار شده است.

۵ - نقش تعیین کننده کارگروه تسهیل و رفع موانع تولید استان:

نکته بسیار مهم در استفاده از این حمایت آن است که ممنوعیت مقرر در ماده ۴۸، مطلق و بدون شرط نیست.

قانون گذار تشخیص اینکه توقیف اموال یا بازداشت و حبس مدیران «منجر به توقف تولید» خواهد شد را بر عهده کارگروه تسهیل و رفع موانع تولید استان قرار داده است.

بنابراین واحد تولیدی که با چنین وضعیتی مواجه می شود باید بدون تأخیر، موضوع را به کارگروه تسهیل و رفع موانع تولید استان منعکس و با ارائه مستندات لازم، درخواست نماید آثار اقدام موردنظر بر استمرار فعالیت واحد بررسی و اعلام نظر شود. اهمیت این اقدام در آن است که صرف ادعای واحد تولیدی مبنی بر اینکه توقیف یا بازداشت موجب توقف تولید می شود، جایگزین تشخیص مرجع مقرر در قانون نیست.

۶ - حکم جزء (۱) بند «د» به تصویب آیین نامه اجرایی موکول نشده است:

بررسی ساختار ماده ۴۸ نشان می دهد قانون گذار در موارد متعددی از همین ماده، در صورت نیاز به آیین نامه یا دستورالعمل اجرایی، صراحتاً مرجع و مهلت تدوین آن را تعیین کرده است. اما در جزء (۱) بند «د» ماده ۴۸ اجرای حکم به تصویب آیین نامه اجرایی دیگری موکول نشده است. از این رو، اصل حکم قانونی از زمان لازم الاجرا شدن قانون برنامه هفتم، در حدود و با شرایط مقرر در خود قانون، قابل استناد است و فقدان آیین نامه اجرایی مستقل را نمی توان فی نفسه موجب تعطیل ماندن حکم صریح قانون دانست.

۷ - واحدهای تولیدی در صورت مواجهه با توقیف یا بازداشت چه اقدامی انجام دهند؟

به اعضای محترم توصیه می شود چنانچه با اقداماتی از قبیل توقیف یا ضبط ماشین آلات اصلی، تجهیزات، ابزار تولید، محل تولید یا مواد اولیه ضروری و یا بازداشت و حبس مدیرعامل یا اعضای هیأت مدیره در قلمرو مشمول حکم قانونی مواجه گردیدند و اقدام مزبور می تواند موجب توقف تولید شود، موضوع را فوراً و پیش از ایجاد آثار غیرقابل جبران به خانه صمت استان جهت طرح در کارگروه تسهیل و رفع موانع تولید استان طرح نمایند.

در چنین مواردی ۵ گام اجرایی به شرح ذیل توصیه می شود:

اول) تصویر دستور، اجرائیه، اخطار یا اقدام قضایی یا اجرایی مربوط اخذ شود.

دوم) مستندات مربوط به تولیدی بودن واحد، پروانه بهره‌برداری، میزان اشتغال و وضعیت فعالیت آن آماده گردد.

سوم) آثار مستقیم توقیف ماشین‌آلات، تجهیزات، مواد اولیه یا بازداشت مدیر یا مدیران بر توقف فعالیت تولیدی به صورت مستند تشریح شود.

چهارم) درخواست فوری رسیدگی و اعلام نظر به کارگروه تسهیل و رفع موانع تولید استان ارائه گردد.

پنجم) پس از اخذ تشخیص کارگروه، مراتب با استناد صریح به جزء (۱) بند «د» ماده (۴۸) قانون برنامه هفتم پیشرفت به مرجع قضایی یا اجرایی مربوط اعلام و توقف اقدام مغایر با حکم قانون درخواست شود.

در پرونده‌های مربوط به مطالبات تأمین اجتماعی نیز ضروری است علاوه بر پیگیری موضوع نزد واحد اجرایی مربوط، در صورت وجود شرایط ماده ۴۸، موضوع توقف تولید و ضرورت اخذ نظر کارگروه تسهیل مورد توجه قرار گیرد.

۸ - یک تذکر حقوقی مهم درباره دامنه این حمایت:

به منظور جلوگیری از برداشت نادرست از قانون، تأکید می‌شود:

اولاً، ماده ۴۸ مصونیت عمومی برای مدیرعامل یا اعضای هیأت‌مدیره واحدهای تولیدی ایجاد نکرده است.

ثانیاً، این حکم ناظر بر پرونده‌های حقوقی غیرکیفری مربوط به واحدهای تولیدی و نیز مطالبات موضوع ماده ۵۰ قانون تأمین اجتماعی در حدود مقرر در قانون است و نباید آن را بدون وجود مستند قانونی به تمام پرونده‌های کیفری یا کلیه اقدامات دستگاه‌های اجرایی تسری داد.

ثالثاً، شرط اساسی اعمال حمایت، تشخیص کارگروه تسهیل و رفع موانع تولید استان مبنی بر آن است که اقدام موردنظر منجر به توقف تولید می‌شود.

رابعاً، حمایت مقرر در قانون تا زمان قطعی شدن حکم برقرار است و نافی اجرای حکم قطعی یا اصل مسئولیت واحد تولیدی نسبت به دیون و تعهدات قانونی آن نیست.

لذا حکم جزء (۱) بند «د» ماده ۴۸ قانون برنامه هفتم را باید یکی از ظرفیت‌های مهم قانونی برای جلوگیری از تعطیلی واحدهای تولیدی در جریان رسیدگی‌های حقوقی و عملیات وصول مطالبات تأمین اجتماعی دانست.

قانون‌گذار با این حکم، «استمرار تولید» را به عنوان یک مصلحت اقتصادی و اجتماعی مورد حمایت قرار داده و مقرر کرده است در

صورت احراز خطر توقف تولید توسط کارگروه تسهیل استان، پیش از قطعی شدن حکم، ابزار و عوامل ضروری تولید از توقیف و ضبط و مدیریت واحد تولیدی از بازداشت و حبس در حدود مقرر قانونی مصون بماند.

این سیاست علاوه بر حکم صریح برنامه هفتم، مسبوق به رویکرد حمایتی قوه قضاییه و بخشنامه سال ۱۳۹۸ آن قوه در خصوص جلوگیری از توقیف ماشین آلات و مواد اولیه منجر به تعطیلی واحدهای تولیدی است.

النهایه پیشنهاد می شود که:

از کلیه تشکلهای عضو و مدیران واحدهای تولیدی درخواست شود ضمن اطلاع رسانی این ظرفیت قانونی به اعضای خود، در صورت مواجهه با موارد احتمالی عدم رعایت حکم مذکور، مستندات مربوط را جهت بررسی و پیگیری از مراجع ذی ربط به دبیرخانه کانون عالی کارفرمایی استان و متعاقباً ایران منعکس نمایند.

قبلاً از توجهی که می فرمایید سپاسگزاری می نماید.

با تجدید احترام

مهدی معصومی

رئیس کمیسیون مالیات، گمرک و بانک

تأیید شد
مهرت احبت
۱۴۰۵/۰۶/۰۷
آدر